

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14CoP/4/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8312209788
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 10. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8312209788.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú M. W., nar. X.X.XXXX, bytom u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Humennom, Kukorelliho 1, 066 70 Humenné, za účasti matky J. W., rod. S., nar. XX.X.XXXX, bývajúcej v B. nad K., W. XXX/XX, zastúpenej JUDr. Alenou Matýsovou, advokátkou, Mierová 4, Humenné a otca L. W., nar. XX.X.XXXX, bytom W., L. XX/X, o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Humenné č. k. 12P/101/2012-13 z 9.8.2012, zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

M e n í uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku, ktorým bola maloletá predbežne zverená do starostlivosti otca tak, že v tejto časti návrh otca na vydanie predbežného opatrenia zamietá.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa predbežne zveril maloletú do osobnej starostlivosti otca. Návrh otca na zákaz vycestovania maloletej do zahraničia, na odobratie cestovného pasu matke dieťaťa do rozhodnutia o rozvode manželstva zamietol. Skonštatoval, že predbežné opatrenie potvrdá do právoplatného skončenia konania Okresného súdu Humenné sp. zn.19P/298/2012 o rozvod manželstva.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že otec podal návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorým do doby právoplatného rozhodnutia o rozvode manželstva žiadal predbežne zveriť maloletú do jeho osobnej starostlivosti, a zároveň zakázať maloletej vycestovať do zahraničia, a tiež odobrať matke maloletej cestovný pas. Tento návrh odôvodnil tým, že s matkou maloletej nežijú v spoločnej domácnosti, pretože sa dňa 18.7.2012 aj s dcérou odsťahovala. Napriek jeho snahe o to, aby sa vrátila domov jeho žiadostiam nevyhovela. 4.8.2012 mu telefonicky oznámila, že s dieťaťom chce odísť do zahraničia, s čím on nesúhlasí. Namietá, že by došlo k porušeniu jeho rodičovských práv. Je schopný sa o dieťa riadne postarať, pretože už viackrát sa sám staral o maloletú M.. Vie vykonávať všetky domáce práce a vie si aj svoje zamestnanie zabezpečiť tak, aby bol čo najviac s maloletou M.. Matka maloletej sa k tomuto návrhu nevyjadřila. Kolízny opatrovník podal 7.8.2012 správu, v ktorej potvrdil, že matka maloletej M. odišla 18.7.2012 zo spoločnej domácnosti k svojej starej matke do B. nad K.. 31.7.2012 si zobrala z bytu všetky osobné veci, ako aj veci maloletej M.. 4.8.2012 otcovi telefonicky oznámila, že chce odísť aj s dcérou do zahraničia. Podľa opatrovníka nie je vhodné, aby maloletá M. bola premiestňovaná z krajiny obvyklého pôvodu, kde má vytvorené blízke citové väzby hlavne k otcovi i k ostatným príbuzným. Opatrovník potvrdil, že otec obýva 3-izbový zariadený byt. Maloletá má k dispozícii samostatné lôžko a dostatok priestoru na hranie. Otec dieťaťa si vie zabezpečiť prácu tak, aby bol čo najviac s maloletou. Po citácii ust. § 74 ods. 1, § 75 ods. 6 a § 76 ods. 1, písm. a/, b/ O.s.p. súd prvého stupňa zdôraznil, že zákonná úprava predbežných opatrení umožňuje súdom rýchlo a pružne riešiť takú situáciu, keď je potrebný okamžitý zásah súdu. Účelom predbežných opatrení je rýchla, ale dočasná úprava právnych (nielen faktických) pomerov účastníkov. Vychádzajúc zo spisovej

dokumentácie i z aktuálneho oznámenia kolízneho opatrovníka súd prvého stupňa uzavrel, že matka bez súhlasu otca vycestovala s maloletou do zahraničia. Odchodom dieťaťa došlo k prerušeniu jeho kontaktu a citovej väzby s otcom i ostatnými príbuznými. Toto nemôže byť v záujme maloletej. Nie sú známe skutočnosti, aké podmienky na zabezpečenie starostlivosti o dieťa má matka v zahraničí vytvorené, či je tam schopná vytvoriť pre dieťa stabilné výchovné prostredie, ktoré maloletá potrebuje pre svoj zdravý vývoj. Otec javí o maloletú záujem, chce zabezpečovať jej osobnú starostlivosť, a podľa kolízneho opatrovníka v prípade osobnej starostlivosti je schopný zaistiť potreby maloletého dieťaťa. Na základe týchto skutočností súd dospel k záveru, že je správne a v záujme maloletého dieťaťa predbežne ho zveriť do osobnej starostlivosti otca. Obmedzil trvanie tohto predbežného opatrenia do skončenia konania o rozvod manželstva. Pretože návrh otca po vycestovaní dieťaťa v časti týkajúcej sa odobratia cestovného pasu i zákazu na vycestovanie je už bezpredmetný, v tejto časti súd návrh otca zamietol.

Proti tomuto uzneseniu, proti výroku, ktorým bolo návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyhovené, podala včas odvolanie matka maloletej. Namieta, že rozhodnutie je nezákonné. Pre vydanie predbežného opatrenia neexistovali dôvody. Na návrh matky sa vedie na súde konanie o rozvode manželstva pod sp. zn. 19P/298/2012. V čase podania návrhu na rozvod manželstva otec sa o maloletú bližšie nezaujímal. Celodenná starostlivosť bola len na matke. Otec odrazu začal prichádzať skôr domov z práce a začal maloletej čítať rozprávky na dobrú noc. Až z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia matka maloletej zistila, že ju otec dieťaťa niekoľkokrát volal, aby sa vrátila domov. Toto tvrdenie otca je však nepravdivé. Keď sa rodina otca maloletej dozvedela, že podala návrh na rozvod manželstva, bola nimi vyzvaná, aby urobila kroky k prevodu osobného motorového vozidla, pretože otcovi maloletej peniaze na toto auto mal dať jeho otec. Otec maloletej sa nikdy sám nestaral o maloletú. V minulosti boli všetci traja spoločne na návšteve u jej matky vo F., preto otec maloletej bez problémov vie miesto ich pobytu na návšteve. Pri riešení súhlasu otca s vycestovaním maloletej do zahraničia, otec sa pred právnu zástupkyňou matky maloletej vyjadril s tým, že súhlasí, aby vycestovala na týždeň na návštevu, na viac ako týždeň si mal opäť rozmyslieť. Telefonicky neskôr oznámil, že s návštevou matky dieťaťa s maloletou M. v zahraničí nesúhlasí. Rozvodové konanie je pre matku dieťaťa pomerne traumatizujúce. Potrebovala byť so svojou najbližšou rodinou, a hlavne so svojou matkou, preto aj so svojimi príbuznými odcestovala k matke na návštevu do F.. Návštevu s dieťaťom do zahraničia písomne oznámila aj Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Humennom, a tiež ORPZ v Humennom. Dala na vedomie, že z jej strany nejde o rodičovský únos dieťaťa. Spolu s dieťaťom sa matka dieťaťa riadne vrátila na Slovensko do svojho trvalého bydliska. Otec dieťaťa vie o návrate a odvtedy sa o maloletú už viac ako dva týždne nezaujíma. Matka dieťaťa je s dieťaťom na Slovensku, riadne sa o dieťa stará. Podľa názoru matky nebolo potrebné tieto pomery účastníkov konania predbežným opatrením upravovať. Navrhuje preto uznesenie súdu prvého stupňa ako nezákonné a bezdôvodné zrušiť.

Otec vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že súhlasí s rozhodnutím súdu prvého stupňa. Považuje ho za zákonné a dostatočne odôvodnené. Má za to, že osvedčil nárok na vydanie predbežného opatrenia. Dočasnou a provizórnou úpravou je potrebné zabrániť nepriaznivým následkom, ktoré nastali, resp. ešte môžu nastať, a to odcestovaním do zahraničia. Samotná matka maloletej návrat do zahraničia potvrdzuje, pretože v podanom odvolaní tvrdí, že v zahraničí má maloletá vytvorené podmienky na bývanie u starej matky. Napriek vydanému predbežnému opatreniu matka mu do dnešného dňa bezdôvodne odmieta odovzdať maloletú do jeho osobnej starostlivosti. Nerešpektuje vykonateľné rozhodnutie prvostupňového súdu. Neopodstatneným konaním sa dopúšťa marenia jeho výkonu. Nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy spočíva aj v psychickom utrpení maloletej, ktorá nemôže byť so svojim otcom. Na maloletú je vyvíjaný nátlak za účelom, aby si maloletá v dôsledku odlúčenia odvykla od svojho otca. Je nútená byť v spoločnej domácnosti s matkou a jej príbuznými. Matka mu bezdôvodne odopiera právo starať sa o svoju dcéru, čo je v rozpore so záujmami maloletej. S odkazom na čl. 41 ods. 3 Ústavy SR zdôrazňuje, že maloletej dcére i jemu je upierané ústavou garantované právo, ktoré bolo priznané aj súdnym rozhodnutím. Cituje Nález Ústavného súdu ČR I. ÚS 618/05 o predbežnom opatrení upravujúcom styk rodičov s deťmi. Takýmto predbežným opatrením sa sleduje umožniť aj rodičovi, ktorý s dieťaťom trvalo nežije, pravidelný a čo najširší kontakt. Otec maloletej súhlasí s tým záverom súdu prvého stupňa, ktorým sa zdôrazňuje, že odchodom dieťaťa do zahraničia by došlo k prerušeniu jeho kontaktu a citovej väzby s otcom i jeho ostatnými príbuznými. Tvrdenia matky v podanom odvolaní označil za nepravdivé. Pracuje ako živnostník. Má pohyblivú pracovnú dobu, čím viac pracoval, tým viac zarobil. Pracoval hlavne kvôli tomu, aby finančne zabezpečil rodinu, a aby najmä maloletej nič nechýbalo. Platil nájom, inkaso a zabezpečoval nákupy, vrátane plienok pre maloletú.

Matka maloletej poberá len materskú. Ráno odchádzal do práce okolo 8:00 hod. a maloletá v tom čase už vstávala. Pripravil jej mlieko, počkal, kým ho vypije a následne spravil čaj. Matka maloletej v tom čase ešte spala, lebo bola do neskorých nočných hodín na internete, a to na rôznych sociálnych sieťach, niekedy aj do 4:00 hod.. Nesúhlasí ani s tvrdením matky, že v čase, keď on prichádzal domov už maloletá spala. Výnimočne sa len stalo, že keď prišiel z práce maloletá už spala. Asistoval však pri večernom kúpaní maloletej a cez víkendy sa naplno maloletej venoval. V poslednom čase prichádzal domov skôr z jednoduchého dôvodu, pretože chcel zachrániť manželstvo. Keď matka maloletej s dcérou odišla zo spoločnej domácnosti, opakovane ju telefonicky prosil, aby sa vrátila. Aj osobne ju navštívil v B. nad K. a presviedčal ju, aby sa vrátili naspäť. Matka maloletej tvrdí, že rozvodové konanie ju traumatizuje, pričom návrh na rozvod manželstva podala ona. Podľa jeho názoru vzhľadom na krátkosť času, kedy odišli zo spoločnej domácnosti, by sa mohli ešte pokúsiť o záchranu manželstva. Matka maloletej s ním však odmieta komunikovať, bráni mu v stretávaní sa s maloletou, ktorá je predbežne zverená do jeho starostlivosti. On sa o maloletú staral príkladne aj v čase, keď matka maloletej chodila po baroch a diskotékach. Aj kolízny opatrovník potvrdil, že on je schopný zaistiť potreby maloletej a má na to vytvorené vhodné podmienky. Nesúhlasí s tým, aby matka maloletej vycestovala s dcérou do zahraničia. Vedel, že jeho svokra veľmi urýchlil rozhodovanie matky maloletej vedúcej nie k zachovaniu, ale naopak k zániku manželstva. On prišiel do D. 20.8.2012 podvečer, aby matke maloletej oznámil, že maloletá bola zverená do jeho osobnej starostlivosti. Chcel sa s nimi stretnúť, ale zostal len pred blokom, kde bývala manželkina matka, ktorá mu akurát začala škaredo nadávať a posielala ho preč. V ranných hodinách dňa 21.8.2012 matka maloletej už bola v Humennom, hoci jej matka mu v podvečer predchádzajúceho dňa oznámila, že maloletá nie je schopná vycestovať, a že ráno sa mu ozvú. S maloletou sa stretol len 3.9.2012, kedy mala narodeniny. Bol za ňou v B. nad K., kde s dcérou za prítomnosti jej matky strávil asi dve hodiny. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletých detí. Rešpektuje skutočnosť, že na výchove dieťaťa sa rovnakou mierou majú podieľať obaja rodičia, preto aj napriek súčasnému správaniu odporúča v prípade, ak by mu na základe predmetného rozhodnutia bola maloletá odovzdaná do jeho osobnej starostlivosti, nebude jej určite brániť v styku s jej matkou. Navrhuje preto, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Kolízny opatrovník k podanému odvolaniu nepodal vyjadrenie.

Odvolací súd prejednal podané odvolanie bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). Preskúmaný nebol výrok uznesenia, ktorým bol návrh otca čiastočne zamietnutý. Proti tomuto výroku uznesenia nebolo podané odvolanie, nadobudlo právoplatnosť, a tak ho nebolo možné v rámci odvolacieho konania preskúmať (§ 159 ods. 1, 3, § 167 ods. 2 a § 206 ods. 2 O.s.p.). Pri tomto preskúmaní bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený preskúmať napadnutý výrok uznesenia z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimku by mohli tvoriť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1 a 3 O.s.p.). Po takomto preskúmaní napadnutého uznesenia dospel odvolací súd k záveru, že odvolaniu matky je možné vyhovieť.

Predbežné opatrenie je zabezpečovacím civilno-procesným prostriedkom. Nie je konečným rozhodnutím a jeho účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov. Podmienkou pre jeho vydanie je osvedčenie, že bez okamžitej, aj keď len dočasnej úpravy právnych pomerov, by bolo právo účastníka ohrozené. Nariadením predbežného opatrenia sa nenadobúdajú práva, o ktorých bude rozhodnuté až rozhodnutím vo veci samej. Z uvedeného charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia, a pri zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorým by sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčiť, že je nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Osvedčovanie opodstatnenosti návrhu na vydanie predbežného opatrenia sa uskutočňuje formou predloženia dôkazov pri podávaní návrhu.

Z obsahu návrhu otca doručeného súdu prvého stupňa 6.8.2012 vyplýva, že otec maloletej stručne odôvodňuje žiadané predbežné opatrenie. Poukazuje na to, že s matkou maloletej prerušil spoluzitie, pretože odišla zo spoločnej domácnosti, a že mu matka maloletej oznámila telefonicky, že chce odísť

s dcérou do zahraničia. On s takýmto vycestovaním nesúhlasí s odôvodnením, že budú porušené jeho rodičovské práva, ako aj práva maloletej. Napokon poukazuje na to, že sa vie o dcéru postarať. Len tým odôvodňuje požiadavku na predbežné zverenie dieťaťa do jeho starostlivosti.

Ak sa má predbežné opatrenie týkať pomerov upravených zákonom o rodine je podmienkou pre rozhodnutie formou predbežného opatrenia osvedčenie potreby dočasne upraviť právne pomery existujúce medzi rodičmi maloletých detí ohľadom týchto detí. Nemožno rozhodnúť o predbežnom zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti len jedného z rodičov, ktorí nežijú spolu, len z dôvodu, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti a je vedené rozvodové konanie. Ani to, že by matka dieťaťa mala záujem vycestovať s dieťaťom do zahraničia nie je možné považovať ako dôvod na aplikáciu ust. § 76 ods. 1 písm. b/ O.s.p.. Odvolací súd je toho názoru, že je vylúčené, aby súd predbežným opatrením odkazujúcim na ust. § 76 ods. 1, písm. b/ O.s.p. zveril v predmetnej veci dieťa hoci len dočasne do osobnej starostlivosti jedného z rodičov. Uvedené zákonné ustanovenie totiž je aplikovateľné len v prípade, keď sa dieťa nachádza v čase rozhodovania súdu vo faktickej starostlivosti jedného z rodičov a bola osvedčená naliehavá potreba odňatia tohto dieťaťa z jeho starostlivosti a odovzdania do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti inej osoby, ktorú označí súd. Na rozdiel od iných predbežných opatrení ide v skutočnosti o faktické opatrenie spojené s bezprostredne nasledujúcou zmenou umiestnenia dieťaťa. Je nemožné podľa tohto zákonného ustanovenia rozhodovať predbežným opatrením v prípade, že sa dieťa nachádza v starostlivosti jedného rodiča a navrhovateľ, ktorý žiadal vydať predbežné opatrenie, ani len neosvedčil to, že by u rodiča, ktorý sa o dieťa fakticky stará, neboli vytvorené podmienky pre riadnu starostlivosť o maloleté dieťa.

V prípade, že je osvedčená potreba dočasného zverenia maloletého dieťaťa do starostlivosti jedného z rodičov, môže súd tak rozhodnúť len na základe nepriamej aplikácie ust. § 76 ods. 1, písm. f/ O.s.p., ktorým sa môže uložiť účastníkovi súdneho konania, aby dočasne niečo vykonával, niečo sa zdržal alebo niečo znášal. Tak ako však už bolo konštatované vyššie, pre vydanie takéhoto predbežného opatrenia nepostačuje len to, že nastal stav, keď rodičia dieťaťa prerušili spolužitie. Osvedčenie potreby takejto dočasnej právnej úpravy by bolo naplnené v prípade, keby napríklad obaja rodičia neprimeraným spôsobom sa v priebehu súdneho konania o rozvode manželstva domáhali realizácie svojho zákonného práva osobne sa o maloleté dieťa starať tak, že by bolo v záujme dieťaťa, aby pred právoplatnosťou súdneho rozhodnutia o úprave práv a povinností rodičov došlo k dočasnej dielčej úprave jedného či niektorých rodičovských práv k deťom. Samotný obsah návrhu otca však v tomto smere, tak ako je už konštatované vyššie, je stručný a pre takéto rozhodnutie nedáva podklad. Obsahom vyjadrenia k podanému odvolaniu naznačuje otec maloletej aj také skutočnosti, ktoré by mali viesť k zabezpečeniu styku otca s maloletou, čo je však inou dielčou úpravou pomerov, ktorá nebola predmetom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti. Patrí medzi nich najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, zastupovaním maloletého dieťaťa, správa majetku dieťaťa. Bližšie sú tieto rodičovské práva upravené v ustanoveniach § 31, § 32 zák. o rodine. Len v prípade, že rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú a v prípade rozvodu manželstva dochádza k úprave týchto rodičovských práv v rozsahu a za podmienok uvedených v § 24, § 25 a § 36 zákona o rodine.

Odvolací súd je toho názoru, že v preskúmvanej veci nebola osvedčená potreba takej dočasnej dielčej úpravy rodičovských práv, ako sa to domáhal otec. Vychádzajúc zo skutočností, ktoré boli osvedčené, takáto otcom žiadaná potreba dočasnej úpravy práv rodičov osobne sa starať o dieťa, nie je v preskúmvanej veci daná.

Z týchto dôvodov odvolací súd v súlade s § 220 O.s.p. zmenil uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti tak, že návrh otca na vydanie predbežného opatrenia aj v tejto časti zamietol.

V rozvodovom konaní, ktoré sa vedie na Okresnom súde Humenné, bude zo zákona rozhodnuté aj o úprave práv a povinností rodičov k maloletej. Toto rozhodnutie o predbežnom opatrení neprejudikuje

záver o tom, komu má byť dieťa po rozvode manželstva zverené do starostlivosti, či o úprave iných rodičovských práv a povinností k dieťaťu, vrátane prípadnej úpravy styku.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.